INTERNATIONALE SCHELDECOMMISSIE

JAARVERSLAG 2005

ISC CIE

VOORWOORD

De internationale Scheldecommissie op een kruispunt.

Toen het overkoepelend deel van de analyse van het Internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde begin 2005 een feit was, moest de werkbasis gelegd worden voor de coördinatie van het stroomgebiedsbeheerplan tegen 2009
Vandaag zijn de projecten aan het werk. De belangrijke gemeenschappelijke waterbeheerkwesties werden geïdentificeerd in het internationale stroomgebiedsdistrict. De geannoteerde inhoudstafel van het overkoepelend deel van het beheerplan werd goedgekeurd. De eerste publieke raadplegingen zijn van start gegaan… Kortom, de Commissie “die op een kruispunt stond” heeft plaats geruimd voor een commissie “die goed op de sporen staat”.

Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken om alle personen te danken die meewerken aan het halen van de doelstellingen. Ik denk daarbij beslist aan het secretariaat van de Commissie, aan de leden van de werkgroep Coördinatie, en ook aan alle leden van de verschillende projecten.
Dit succes staat ontegensprekelijk voor het wederzijds respect van de aangesloten leden van de Commissie. Iedereen is er zich bewust van dat enkel een constante dialoog borg staat voor de internationale coördinatie zoals die vereist wordt door de Kaderrichtlijn.
Laat ons daarbij de rol niet vergeten van de NGO’s. Zij nemen deel aan onze werkzaamheden en interpelleren onophoudelijk onze Commissie.

Mag ik, op enkele weken voordat mijn voorzitterschap ten einde loopt, volgende persoonlijke bedenking maken: terwijl ik dacht dat ik “in woelig water zou moeten sturen”, heb ik uiteindelijk vastgesteld dat ik op een “oceaan van geluk” zat, tenminste wat de kwaliteit van de menselijke relaties betreft.

Mijn oprechte dank aan iedereen

Damien Yzerbyt
Voorzitter

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD 02

INHOUDSTAFEL 03

1. WERKING VAN DE SCHELDECOMMISSIE 04

1.1. WERKORGANISATIE 04

1.1.1. ORGANOGRAM 2005 04

1.1.2. DE VOORZITTER EN HET ALGEMEEN SECRETARIAAT 05

1.1.3. DE DELEGATIELEIDERS 05

1.1.4. DE TREKKERS VAN WERKGROEPEN EN PROJECTEN 05

1.2. INTERNATIONAAL SCHELDEVERDRAG (VERDRAG VAN GENT) 06

2. ACTIVITEITENVERSLAG 07

2.1. SCALDIT 07

2.2. VERWEZENLIJKINGEN VAN DE ISC 08

2.2.1. EUROPESE KADERRICHTLIJN WATER 08

2.2.1.1. OVERKOEPELEND DEEL VAN DE ANALYSE (ODA) 08

2.2.2. SPECIFIEK AAN HET VERDRAG VAN GENT 09

2.2.2.1.HOMOGEEN MEETNET SCHELDE 09

2.2.2.2.WAARSCHUWING- EN ALARMSYSTEEM SCHELDE (WASS) 13

2.2.2.3.HOOGWATERBESCHERMING 14

2.2.3. VERWELKOMING BUITENLANDSE DELEGATIES 15

2.3. ACTIEPROGRAMMA 2005-2009 16

2.3.1. SCHEMA VAN HET ACTIEPROGRAMMA 16

2.3.2. LIJST VAN BESLISSINGEN VAN DE PLENAIRE VAN 2005 17

2.4. VERWEZENLIJKINGEN VAN DE PARNTERS IN 2005 18

3. FINANCIËLE TOESTAND 33

3.1. REKENINGEN 2005 33

CONCLUSIES EN VOORUITZICHTEN 34

1.1 Werkorganisatie

1.1.1. ORGANOGRAM 2005

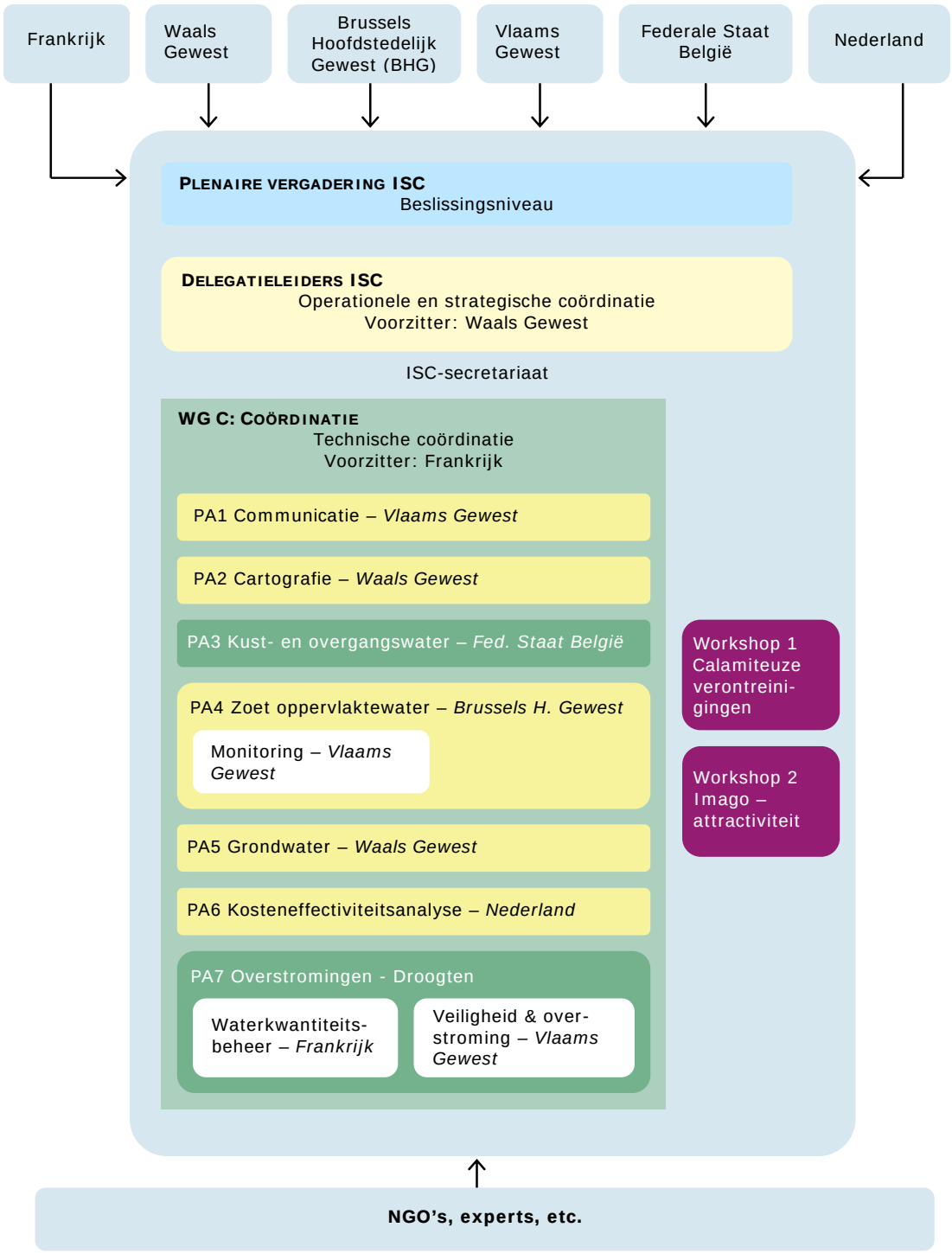

1. Werking van de commissie

1.1.2. Voorzitter	
De heer Damien Yzerbyt	Volksvertegenwoordiger Waals Gewest

Het algemeen Secretariaat	
Secretaris generaal	De heer Arnould Lefébure
Uitvoerend secretaris	De heer Michel Bruyneel
Verantwoordelijke Secretariaat	Mevrouw Veerle De Brouwer
Verantwoordelijke Logistiek	De heer Raf Brands
Vertaler	De heer Tony Coppens

1.1.3. De delegatieleiders		
Frankrijk	De heer Jean Aribaud	Le Préfet Coordonnateur du Bassin Artois Picardie
Waals Gewest	De heer Claude Delbeuck	Directeur-generaal Direction Générale des Ressources Naturelles et de l'Environnement (DGRNE)
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	De heer Alain Lefebvre	Inspecteur-generaal Bestuur Uitrusting en Vervoer (BUV)
Vlaams Gewest	De heer Frank Van Sevencoten	Administrateur-generaal Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Nederland	Mevrouw Renske Peters	Directeur water bij Rijkswaterstaat -Directoraat Generaal Water
Federale Staat België	De heer Michael Kyramarios	Hoofd van de Dienst Marien Milieu bij de Algemene milieudirectie van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en van het Milieu

1.1.4. De trekkers van werkgroepen en projecten		
WGTC Coördinatie	De heer Arnaud Courtecuisse	F
PA1 Communicatie	Mevrouw Sofie De Weer	VL
PA2 Cartografie	De heer Xavier Demarets	W
PA3 Goede toestand Kust- en Overgangswater	De heer Georges Pichot	B
PA4 Goede toestand Zoet oppervlaktewater	De heer Etienne Godts	BR
PA5 Goede toestand Grondwater	De heer Jacques Szwarcensztajn	W
PA6 Kosteneffectiviteitsanalyse	De heer Réne Boeters	NL
PA7 Overstromingen_Droogten (veiligheid & overstroming)	Mevrouw Katrien Van Eerdenbrugh	VL
PA7 Overstromingen_Droogten (waterkwantiteitsbeheer)	De heer Olivier Prévost	F

1.2. Internationaal Scheldeverdrag (Verdrag van Gent)

Op 3 december 2002 vond te Gent de ondertekening plaats van het nieuwe Internationale Scheldeverdrag . Vanaf de ondertekening werd dan ook gewerkt in de geest van dit verdrag. Het is op 1 december 2005 in voege getreden nadat het door alle ondertekenende partijen werd bekrachtigd: Frankrijk, Federaal België, Waals Gewest, Vlaams Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Nederland.

Het nieuwe verdrag, afgestemd op de krachtlijnen van de Ministersverklaring van Luik, maakt melding van de verplichting tot multilaterale coördinatie zoals bepaald door de Europese kaderrichtlijn Water van 22 december 2000.

Het Koninkrijk België ondertekende voor het eerst het nieuwe Scheldeverdrag en werd zo de zesde Verdragspartij van de Internationale Scheldecommissie. De Belgische kustwateren zijn immers een federale bevoegdheid en maken volgens de kaderrichtlijn Water integraal deel uit van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

Het nieuwe Scheldeverdrag voorziet tevens een nieuwe naam voor de commissie: Internationale Scheldecommissie (ISC).

1994-2002 **2002-…**

2. ACTIVITEITENVERSLAG

2.1. Scaldit

Op 1 januari 2003 ging het Scaldit-project van start met de steun van Interreg IIIB Noord-West-Europa (het Europese financieringsprogramma voor transnationale samenwerking). Het Scaldit-project liep oorspronkelijk tot 31 december 2005, maar werd verlengd tot 31 december 2006. Met dit project engageerden de Scaldit-partners, die eveneens verdragsluitende partij zijn in de ISC, zich om de basis te leggen voor de ontwikkeling van een integraal waterbeheer in het internationale Scheldestroomgebiedsdistrict.
Zij beslisten het project te verankeren in de ISC en het project uit te voeren binnen de structuren en volgens de werkwijze van de ISC. De meeste acties zijn van belang voor de implementatie van de kaderrichtlijn Water in het gehele stroomgebiedsdistrict.

Het actieprogramma van Scaldit is opgebouwd rond 5 thema's
- Karakterisering van het stroomgebiedsdistrict
- Data- en informatiebeheer
- Waterbeheer en ruimtelijke planning
- Communicatie en publieke participatie
- Op weg naar het internationaal stroomgebiedsbeheerplan.

De naam Scaldit is samengesteld uit Scaldis - het Latijnse woord voor Schelde - en Integrated Testing, of geïntegreerd testen. Als Europees pilootproject heeft het de richtsnoeren van de kaderrichtlijn Water in een grensoverschrijdende samenwerking getest voor het volledige internationale Scheldestroomgebiedsdistrict. Dit heeft bijgedragen tot de totstandkoming van het rapport over de transnationale analyse van de toestandsbeschrijving volgens de artikel 5-verplichting van de Kaderrichtlijn.
Verder zaten in 2005 alle projectpartners aan tafel om de belangrijkste waterbeheerkwesties voor het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde op te stellen. Hierover zal in de loop van 2006 een brochure verschijnen. Het bovenstaande analyserapport en de waterbeheerkwesties zullen vanaf 2006 de opstap zijn naar het gezamenlijk stroomgebiedsbeheerplan voor het Scheldestroomgebiedsdistrict.
In de zomer van 2005 organiseerde het Scaldit-project 3 boottochten (Brussel – Temse, Rijsel – Kortrijk en Antwerpen – Terneuzen) om de resultaten van het project aan een breed publiek bekend te maken.
Ten slotte werd op het einde van het jaar het rapport over het verband tussen ruimtelijke ordening en overstromingsrisico's gepubliceerd.

Alle publicaties (inclusief de nieuwsbrief Scaldixit) kunnen worden geraadpleegd op de website http://www.scaldit.org of kunnen worden geraadpleegd bij het Scaldit-secretariaat.

Scaldit-partners
- Hoofdpartner - Vlaams Gewest: Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Institut Bruxellois de Gestion de l'Environnement - Brussels Instituut voor Milieubeheer (IBGE - BIM).
- Waals Gewest: Direction Générale des Ressources Naturelles et de l'Environnement (DGRNE).
- Frankrijk: Le Préfet Coordonnateur du Bassin Artois Picardie - La Direction Régionale de l'Environnement Nord-Pas de Calais.
- Nederland: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Water.
- Nederland: Provincie Zeeland.

Scaldit-secretariaat
Vlaamse Milieumaatschappij
Alfons Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
E-mail: sec@scaldit.org
Telefoon: +32-53-72-66-34

2.2. Verwezenlijkingen van de ISC

2.2.1. EUROPESE KADERRICHTLIJN WATER

2.2.2.1. OVERKOEPELEND DEEL VAN DE ANALYSE VAN HET INTERNATIONAAL STROOMGEBIEDDISTRICT (ISGD) -SCHELDE 2005

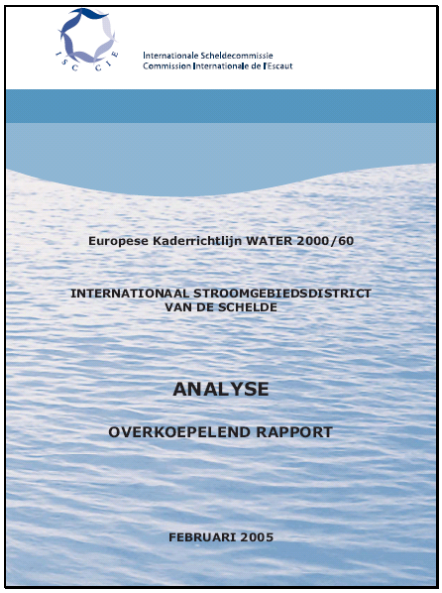

De Europese kaderrichtlijn Water (KRW) heeft de Lidstaten verplicht om uiterlijk op 22 maart 2005 de toestandsbeschrijving (analyse) van hun stroomgebiedsdistrict(en) over te maken naar de Europese Commissie. Er werd een overkoepelend deel opgemaakt van de analyse van het Scheldestroomgebiedsdistrict.

Voor de internationale stroomgebiedsdistricten (ISGD), dit zijn de districten die op het grondgebied van meerdere lidstaten zijn gelegen, voorziet de KRW in specifieke voorschriften: de lidstaten moeten namelijk samen de coördinatie van hun werkzaamheden in zo'n internationale stroomgebiedsdistrict (ISGD) verzekeren.

Frankrijk, Nederland en België (Waals Gewest, Vlaams Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest) samen met de Federale Belgische Staat verzekerden deze coördinatie in de schoot van de Internationale Scheldecommissie.

De eerste resultaten van deze coördinatie worden voorgesteld in het rapport over het 'Overkoepelend deel rapport van de analyse van het ISGD-Schelde' dat op 10 februari 2005 werd goedgekeurd.

Overkoepelend deel van de analyse

2.2.2. SPECIFIEK AAN HET VERDRAG VAN GENT

2.2.2.1. HOMOGEEN MEETNET SCHELDE (HMS) – RAPPORT WATERKWALITEIT 2005 – SAMENVATTING

Bestand te raadplegen op de website: **HMS**

Sinds 1996 staat de Internationale Scheldecommissie in voor het opzetten van een Homogeen Meetnet. Bedoeling hiervan is ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het Scheldewater homogeen en gecoördineerd wordt opgevolgd en beschreven binnen alle regio's die de Schelde doorkruist.

Het jaar 2005 werd gekenmerkt door lage afvoer en hogere temperaturen.
Beide parameters hebben een sterke invloed op de overige gemeten parameters.

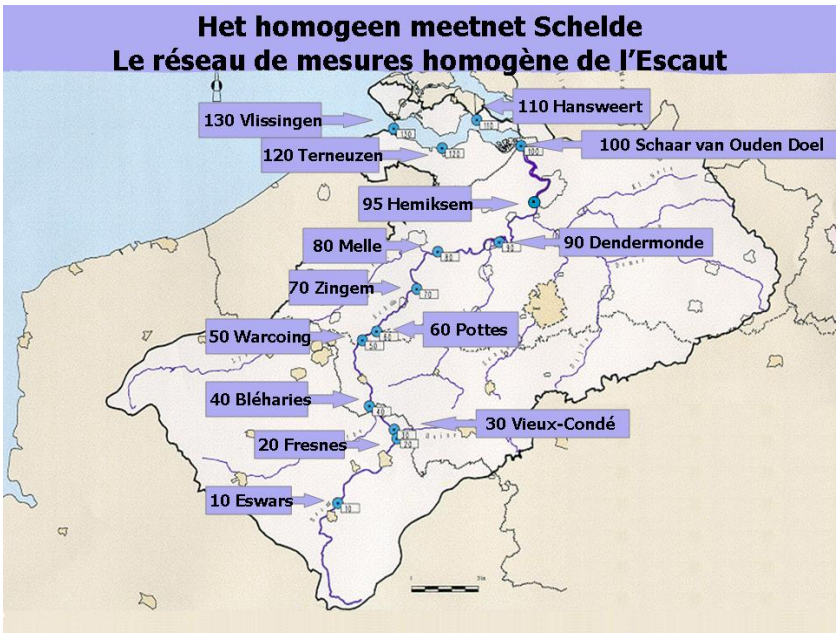

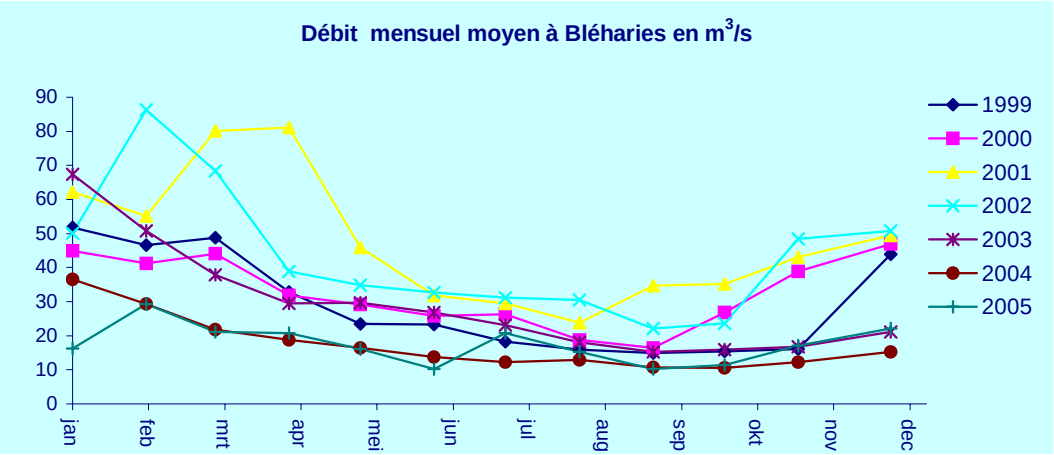

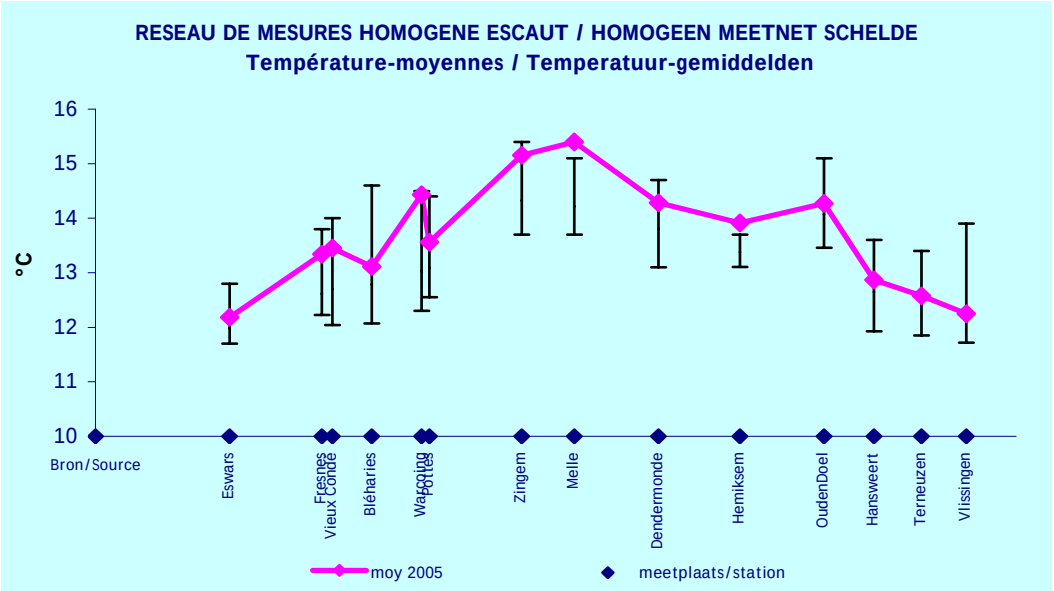

Er was meer algengroei, vooral dan tussen Melle en Hemiksem (wat gepaard ging met een piekwaarde voor CZV).

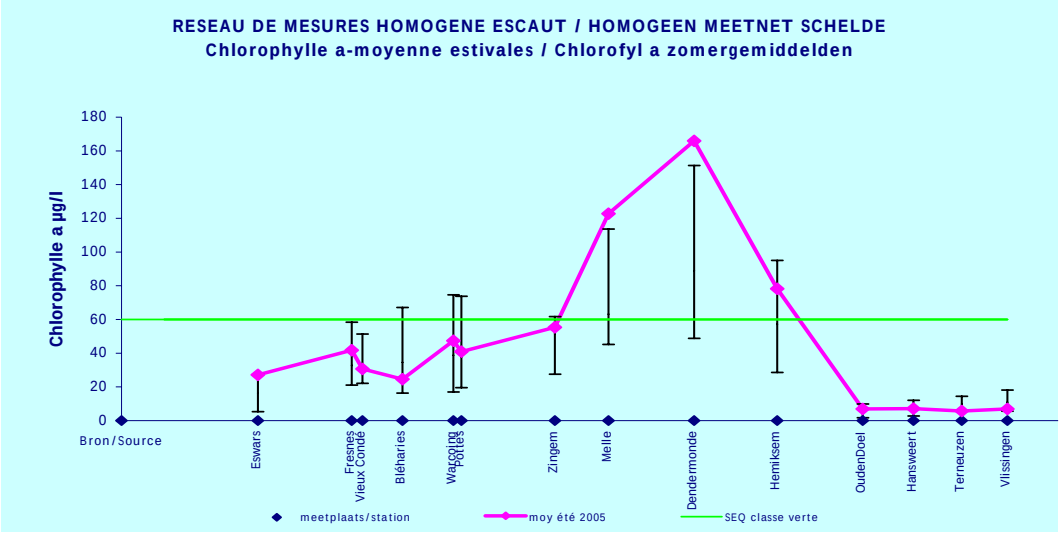

- De Haine en het Canal de Mons tussen Fresnes en Vieux-Condé voeren industrieel geloosde stoffen aan (sulfaat, chloride, CZV, ammonium, fosfor) zodat er tussen beide punten minder zuurstof in het water aanwezig is.

- De Scarpe tussen Vieux-Condé en Bléharies lijkt dan weer bij te dragen tot een “betere” kwaliteit van het Scheldewater: zuurstofverrijking, lagere BZV-, CZV- en stikstofwaarden.

- De Spierebeken tussen Warcoing en Pottes geven lagere zuurstofwaarden en een sterke toename van organische stoffen. In 2005 werd het zuiveringsstation van Wattrelos Grimonpont in gebruik genomen daarom werd een verlaging van totaalstikstof vastgesteld.

- Voorbij Melle en tot Hemiksem, met een piekwaarde in Dendermonde, is er sprake van een zeker mate van eutrofiëring : lagere zuurstofconcentraties, meer CZV en algengroei.

- Voor de meeste elementen valt tussen Hansweert en de Scheldemonding de waterkwaliteit onder de drempelwaarde van de groene klasse, dit dankzij de vermenging met zeewater.

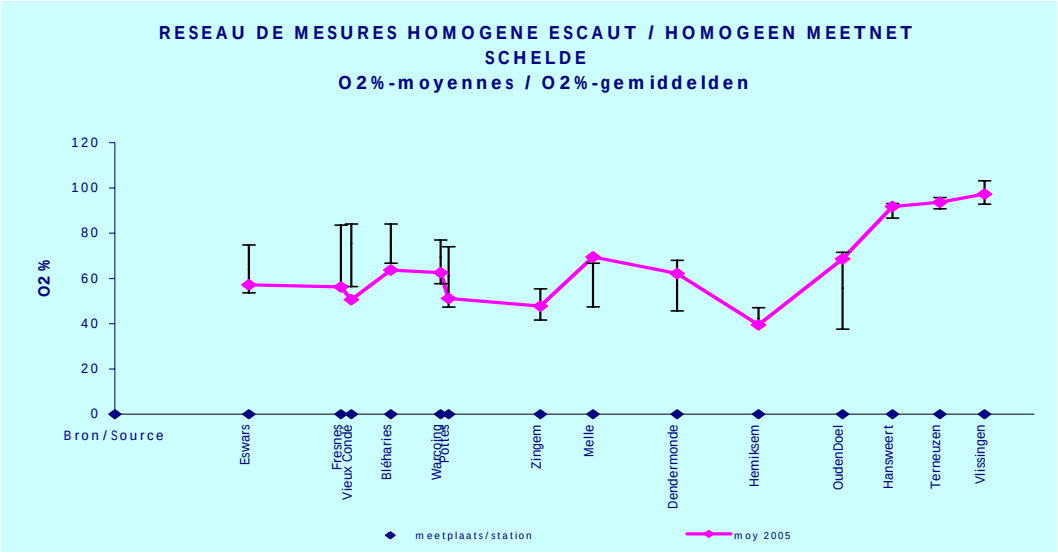

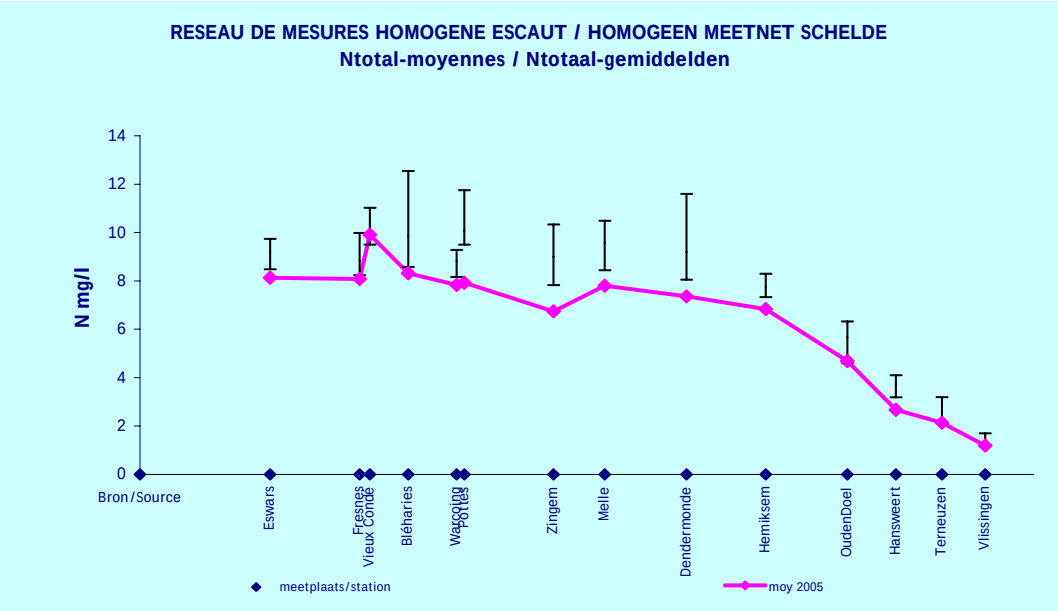

.

- Er zijn ook verlaagde concentraties te zien van gewasbeschermingsmiddelen.
- Als we de gemeten parameters bekijken, stellen we vast dat vele in 2005 beduidend gunstiger resultaten gaven dan in vorige jaren. Voorlopig is het nog te vroeg te stellen dat de kwaliteit van het Scheldewater duurzaam aan het verbeteren is.

2.2.2.2. WAARSCHUWINGS- EN ALARMSYSTEEM SCHELDE (WASS)

Tijdens hun zitting van 2004 besloten de Plenaire Vergaderingen van de Schelde en de Maas om gezamenlijk een workshop te organiseren over calamiteuze verontreinigingen.

De workshop had tot doel om, op basis van een evaluatie van de bestaande procedures en systemen en rekening houdend met de ontwikkelingen op technisch vlak en in Europees verband, tot aanbevelingen te komen om de werking en de opvolging van de waarschuwings- en alarmsystemen te verbeteren.

Met logistieke ondersteuning van de Waalse delegatie organiseerden de secretariaten van beide Commissies deze workshop op 10 november 2005 te Namen.

Volgende algemene voorstellingen werden geformuleerd met betrekking tot de ingebruikneming :

- de huidige definitie van “calamiteuze verontreiniging” moet behouden blijven
- een scherp onderscheid tussen het aspect “alarmeren” en het aspect “informeren” is niet mogelijk: beide zijn van belang, het is aan de deskundigen om voor elk geval afzonderlijk te oordelen of er moet gewaarschuwd dan wel geïnformeerd worden
- er moet zeker een link zijn tussen het nationale en het internationale waarschuwingssysteem, de officieuze procedures (tussen de experten) moeten mogelijk blijven, terwijl de officiële procedures (tussen landen/regio’s) via deze link structureel moeten vastgelegd worden
- de bestaande procedures moeten verbeterd worden, onder meer door een aantal aspecten te uniformeren (formulier, oproepnummer, …)

Op basis van deze vaststellingen werden volgende aanbevelingen geformuleerd:

- een gezamenlijke werkstructuur (ISC-IMC) opzetten met de opdracht de bestaande waarschuwings- en alarmeringssystemen van Schelde en Maas te verbeteren (o.a. twee gezamenlijke vergaderingen per jaar)
- organiseren van een jaarlijkse alarmeringsproef
- in 2006 een workshop organiseren samen met de Internationale Maascommissie, teneinde het uitwisselen van informatie en ervaringen te faciliteren

Beslissingen van de Plenaire vergadering:

- verbeteren van het Waarschuwings- en AlarmSysteem voor de Schelde
- opzetten van een gezamenlijke werkstructuur ISC-IMC
- organiseren van een jaarlijkse alarmeringsproef
- organiseren in 2006 van een workshop samen met Internationale Maascommissie

Documenten

- definitie van een calamiteuze verontreiniging **WASS-SAAE_Brochure**
- waarschuwingsformulier **WASS-SAAE_formulaire**
- kaart van de Schelde **WASS-SAAE_Kaart-Carte**
- *Bestand te raadplegen op de website:* **WASS**

2.2.2.3. HOOGWATERBESCHERMING

Afzwakken van de effecten van overstromingen en perioden van droogte

- Het project PA7 “overstromingen-droogten” zal zich verder op de hoogte houden van de stand van zaken mbt de Europese ontwerprichtlijn overstromingen.
- Het Scalditrapport over ruimtelijke ordening, samen met het errratum, wordt goedgekeurd **ThemaRapport_P03**
- Het PA7-project ‘overstromingen-droogten’ zal EXCIMAP integreren (European exchange circle on flood mapping)
- Website van het project: http/www.scalditp03.com
- Beschikbare publicaties:
    - Brochure met cd-rom
    - rapport

2.2.3. VERWELKOMING BUITENLANDSE DELEGATIES

Bezoek van het Secretariaat :		
DATUM	**ORGANISATIE**	**REDEN**
21/03/05	RIVER 21	Een internationale groep studenten van verschillende universiteiten en hogescholen uit Frankrijk, België, Nederland en Polen werken samen aan een toekomstvisie voor het duurzaam beheer van rivieren in de 21e eeuw. De Schelde werd hiervoor als casus gekozen.
23/05 – 25/05/05	RIOB Marrakech	Internationaal technisch seminarie : geïntegreerd beheer van de watervoorraden in Middelandse Zeeregio en in Noord-Afrika.
25/08 – 26/08/05	Overleg Internationale riviercommissies – Wroclaw Polen	Jaarlijks overleg tussen de secretariaten van de internationale riviercommissies

Bezoek aan de ISC van de delegaties uit :		
DATUM	**ORGANISATIE**	**REDEN**
25/02/05	Hongarije – Roemenië	Studiebezoek van een achttal mensen van de Hongaarse milieu-administratie ivm de rol en taken van de ISC, algemeen en specifiek toegespitst op calamiteitenbeheersing en toelichting omtrent het WASS.
09/09/05	Bangladesh 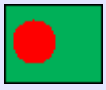	Prof.dr. Enamul Haque, East West University in Dhaka (de belangrijkste universiteit in Bangladesh), die de regering in Bangladesh adviseert over milieu en economie aangelegenheden (hij is een persoonlijk adviseur van de Minister President) en Mrs. Sonia Aftab : toelichting in verband met de ontstaansgeschiedenis en het werk van de Scheldecommissie en de rol van de Scheldecomnmissie in de implementatie van de Kaderrichtlijn.
12/12/05	CICOS	Dhr. Benjamin NDALA, Secretaris-generaal van de Internationale Commissie van het Congobekken - Oubangui - Sangha (CICOS) : Bestudering van de Werking van de Commissie om te kijken of er in het kader van het Twin Basin-project een link kan gelegd worden naar het internationaal Scheldebekken.

2.3. Actieprogramma 2005 - 2009

2.3.1. SCHEMA VAN HET ACTIEPROGRAMMA

LEGENDE PIJLEN

Beheerplan WGTC

2005	2006	2007	2008	2009
(PLEN_0501)	15/06	30/06 31/12	31/12	31/12

Inhoudstafel — geannoteerde inhoudstafel — 1ste versie — 2de versie — ontwerp — definitief beheerplan

Eerste publieke raadpleging

2005	2006	2007	2008	2009

Waals Gewest (1/1/6-30/6/6)

Frankrijk (2/5/05 _2/11/05)

Vlaams gewest (22/11/06-30/5/07)

Nederland (3/01/07)

Monitoring

2005	2006	2007	2008	2009
	31/12	31/12		

F, W, VL, BR, NL

Coördinatie monitoringprogramma's

Homogeen meetnet Schelde (RHME) — aanpassing van RHME

2.3.2. LIJST VAN BESLISSINGEN EN STAND VAN ZAKEN VAN DE WERKZAAMHEDEN

Goedgekeurde documenten		
Document	**Datum**	**Link**
Verslag van de plenaire vergadering van 21 december 2004	10/02/2006	PLEN_0501_PV
Rekeningen 2004		PLEN_0501_BUD2004-Cptes RESULT
Begroting 2006		PLEN_0501_Budget2006
Overkoepelend deel van de analyse	10/02/2005	ODA_rapport_DEF
Nieuwe organisatiestructuur en de mandaten	30/06/2005	CDEL_0503_AG02.2_Organogram CDEL_0503_TabelActions
Document over de Belangrijke waterbeheerkwesties op districtsschaal	14/12/2005	PLEN_0501_QuestImport
Rapport Waterkwaliteit 2004	14/12/2005	RHME_2004
Scalditrapport over ruimtelijke ordening P03	14/12/2005	ThemaRapport_P03

Definitieve ratificatie van het Internationaal Scheldeverdrag van Gent		
Document	**Datum**	**Link**
Internationaal Scheldeverdrag (Verdrag van Gent)	01/12/2005	Ratificatie_Notificatie

Publieke Participatie		
Document	**Datum**	**Link**
Overleg tussen de voorzitter, de delegatieleiders en de waarnemers	09/11/2005	CDEL_0504_ONG-PART
Steun voor het initiatief dat de Jongerenparlementen voor Water van het bekken Artois-Picardië en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest genomen hebben om een ontmoeting te organiseren tussen Franse, Waalse, Vlaamse en Nederlandse jongeren ter gelegenheid van de wereldwaterdag op 22 maart 2006.		

2.4. Verwezenlijkingen van de partners in 2005

VOOR DIT HOOFDSTUK WERDEN DE PARTIJEN UITGENODIGD OM ELK HUN REALISATIES OF DE VOORNAAMSTE ERVAN VOOR TE STELLEN. DIT GEVARIEERD HOOFDSTUK IS DAN OOK EEN GOEDE WEERSPIEGELING VAN DE RIJKDOM EN VERSCHEIDENHEID AAN ACTIES IN HET SCHELDESTROOMGEBIEDSDISTRICT.

FRANKRIJK

Implementatie van de Kaderrichtlijn Water

In 2005 heeft het Bekkencomité het definitieve rapport met toestandanalyse, overzicht van de grote uitdagingen en belangrijke kwesties van waterbeheer goedgekeurd. De raadpleging van het publiek liep van 2 mei tot 2 november 2005. Vooraf werd er een twintigtal vergaderingen gehouden waarbij het publiek betrokken was.

In juli 2005 werd de toepassing van de KRW vervolgd door planning van de werkzaamheden verbonden aan de maatregelenprogramma's om de bij de vastgestelde uitdagingen behorende doelstellingen te bereiken. In 2006 moet dit leiden tot een eerste voorstel van programma's per SAGE-gebied. Deze programmavoorstellen worden voorgelegd aan de Missions Interservices de l'Eau, en aansluitend aan alle stakeholders binnen het stroomgebied tijdens regionale vergaderingen of 'geografische commissies'.

Het hoofdschema van de watergegevens werd in december 2005 bekrachtigd.

Schema's voor Wateraanleg en -Beheer (SAGE)

In 2005 werden 3 nieuwe gebieden toegevoegd aan de SAGE-benadering. Ieder SAGE legt op plaatselijk niveau de doelstellingen en regels vast voor een geïntegreerd waterbeheer. Dit geeft een nog vollediger beeld van onze regio, waar sowieso al goede voorzieningen aanwezig zijn. De betreffende gebieden liggen rond de IJzer, de Marque-Deûle en de Schelde, alle drie grens-overschrijdend en, voor de laatste twee, belangrijk in omvang en uitdagingen. Het SAGE voor het Audomaroisgebied werd goedgekeurd. Aan zeven andere SAGEs wordt nog gewerkt.

Gebieden vatbaar voor nitraatvervuiling vanuit de landbouw

De vierde monitoringcampagne betreffende het nitraatgehalte in zoetwater vond plaats tussen 1 oktober 2004 en 30 september 2005. Aan de hand van de zo verkregen informatie over vervuiling van zowel oppervlakte- als grondwatervoorraden zal de impact van de actieprogramma's beoordeeld kunnen worden, en zo nodig verscherpt.

Bestrijding van watervervuiling door gewasbeschermingsmiddelen

In 2005 werden twee charters ondertekend inzake onkruidverdelging waarin gemeenten en overheidsdiensten voor straten en wegen binnen het stroomgebied Escrebieux zich ertoe verbinden het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen aan banden te leggen.

Bestrijding van gevaarlijke stoffen

Er werd verder gewerkt aan de analyse van door de industrie in het water geloosde gevaarlijke stoffen.

2. ACTIVITEITENVERSLAG

Ingebruikneming van zuiveringsinstallaties

In 2005 werden 20 zuiveringsinstallaties met een capaciteit van 115720 inwonersequivalenten afgewerkt en in gebruik genomen.

Verder werden 64 000 verbindingsputten aangelegd of verbeterd, wat staat voor een vuilvrachttransit gelijk aan 23 000 inwoners en het afvoeren van 44 000 m³/dag helder parasietwater.

Overstromingen

Actieplannen voor overstromingspreventie (PAPI) : op basis van de Waterwet werd toestemming gegeven voor werkzaamheden te beginnen in het eerste kwartaal 2006 voor de aanleg van drie overstromingsbekkens in het kader van het PAPI voor de Hogneau.

Atlassen: er kwamen twee nieuwe atlassen voor overstromingsgbebieden, voor het Marais Audomarois en voor de Authie.

Preventieplan overstromingsrisico's (PPRI) : een PPRI brengt de risico's in kaart, verbiedt te bouwen in gevaarlijke zones en wil de kwetsbaarheid verminderen van wat reeds aanwezig is. Het plan voor de Leievallei (benedenstrooms gedeelte) werd goedgekeurd. Dit PPRi heeft een impact op belangrijke uitdagingen op vlak van industrie en stedenbouw. Het PPRi van de Boven-Aa dat 30 gemeenten omvat, werd van 15 september tot 31 oktober 2005 aan het publiek voorgelegd.

Hoogwatervoorspelling: voor de stroom-gebieden van Liana en Aa werd een studie uitgevoerd ter bevestiging van modellen voor hoogwatervoorspelling modellen konden zo getest worden in kleinere stroomgebieden met een snel reactievermogen zoals de regio Boulogne.

Droogte

Op 21 juli 2005 werd een interdepartementeel kaderbesluit ondertekend inzake droogtebeheer. Daarin staan de regels en interventiepunten met betrekking tot beperkende maatregelen. Dit heeft aansluitend geleid tot prefectorale besluiten inzake beperking van het watergebruik van augustus tot november 2005 in de departementen Nord en Pas-de-Calais. Het ging hierbij om het gebied van de benedenstroomse Scarpe, de Sensée en de Schelde. Het was voor het eerst dat een dergelijk besluit getroffen werd.

WAALS GEWEST

Uitvoering van de Kaderrichtlijn Water

De Waalse regering heeft op 17 maart 2005 akte genomen van de vier "Rapporten over de toestand in de stroomgebieddistricten van het Waals Gewest" (Schelde, Maas, Rijn en Seine) die tegemoet komen aan de verplichtingen van artikel 5 van de kaderrichtlijn Water. Eind maart 2005 werden deze naar de Europese Commissie gestuurd. Hieraan werd tussen 2003 en 2005 gewerkt door het Ministerie van het Waals Gewest (MRW), het Algemeen Bestuur van Natuurlijke Grondstoffen en Milieu (DGRNE), in nauwe samenwerking met het Ministerie van Uitrusting en Vervoer (MET – AB Waterwegen) en multidisciplinaire wetenschappelijke teams. Dit is de eerste keer dat in het Waals Gewest een zo omvattende studie werd gemaakt op gebied van water *zie 'Etats des lieux' par district et par sous-bassin op de website : http://environnement.wallonie.be/directive_eau*).

Verder is de DGRNE in 2005 begonnen met de herstructurering van de bestaande monitoring-netten voor oppervlakte- en grondwater, ter voorbereiding van het monitoringprogramma vermeld in artikel 8 van de Kaderrichtlijn dat in maart 2007 naar de Europese Commissie moet gestuurd worden.

Het Waals Gewest heeft overigens beslist de eerste twee publieke raadplegingen, voorgeschreven door artikel 14 van de Kaderrichtlijn, in één openbaar onderzoek onder te brengen, in navolging van de Agences de l'Eau in Frankrijk. In 2005 heeft de DGRNE voor elk stroomgebiedsdistrict vier technische documenten opgesteld. In elk document staat het *werkprogramma* en het *vermoedelijke tijdschema* voor de uitvoering van de komende beheerplannen, en verder een *voorlopig overzicht van belangrijke kwesties* op het punt van waterbeheer. De eerste publieke peiling zal 6 maanden duren, van 1 januari t/m 30 juni 2006.

Plan PLUIES

In de loop van 2005 heeft de Transversale werkgroep Overstromingen (GTI) haar communicatie-acties betreffende het plan "PLUIES"(Voorkomen en Bestrijden van Overstromingen en hun gevolgen voor Slachtoffers) en over de methodes voor het in kaart brengen van overstromingsgebieden, zowel regionaal als internationaal**,** uitgebreid. De GTI heeft zich in 2005 laten bijstaan door vertegenwoordigers van alle provinciale technische diensten. De overstromingsgebieden zijn volgens plan in kaart gebracht.

Op hydrologisch vlak zijn er in 2005 geen uitgebreide overstromingen van betekenis geweest. Toch zijn er enkele hevige stormen geweest met heel zware regenval waardoor plaatselijk aanzienlijke schade werd aangericht: in het Scheldestroomgebiedsdistrict werd de streek rond Doornik twee keer getroffen, één keer in juli en één keer in augustus. Modderstromen hebben talrijke overstromingen buiten het hydrografische netwerk veroorzaakt, ook al gaat het om waterlopen van 2de of zelfs 3de klasse die buiten hun oevers zijn getreden. De hulp van de Transversale Werkgroep Overstromingen (GTI) werd ingeroepen om deskundig advies te geven bij het zoeken naar oplossingen voor dit soort plaatselijke voorvallen.

Verder beklagen vrij veel mensen zich over de té beperkte afvlakkingscapaciteit van de bestaande stormbekkens. Daarom werd er een actie in dit verband toegevoegd aan het plan "PLUIES".

Ten slotte is inmiddels de hydrometeorologische radar van de Avesnoisstreek (Frankrijk) operationeel geworden; dit is een extra hulpmiddel bij de real-time hoogwatervoor-spellingen van SETHY binnen het Waalse gedeelte van het Scheldedistrict *(http://voies-hydrauliques.be*).

Inwerkingtreding van de Waterwet

Op een aantal bepalingen na is de volledige Waterwet op 22 maart 2005 van kracht geworden (Boekdeel II van de Milieuwet, met o.a. de Waterwet, Staatsblad van 12 april 2005, 21/06/2005).De talrijke decretale (vroegere door het Waalse Parlement goedgekeurde decreten) en reglementaire bepalingen (vroegere besluiten van de Waalse regering) met betrekking tot het waterrecht in het Waals Gewest zijn nu in één document gebundeld. Dankzij de inwerkingtreding is ook de kaderrichtlijn Water definitief in Waals recht omgezet.

Investeringsprogramma van de SPGE – Nieuwe zuiveringsinstallaties

Het nieuwe investeringsprogramma 2005-2009 van de SPGE (Openbare maatschappij voor waterbeheer) werd door de Waalse regering goedgekeurd. Voor het hele Waals Gewest beloopt het investeringsbedrag van het hoofdprogramma 652,7 miljoen Euro.

In 2005 waren in het Waalse deel van het Scheldedistrict 83 collectieve zuiveringsinstallaties in werking, waarvan 42 voor meer dan 2.000 IE. Er werden drie installaties in gebruik genomen: Soignies-Biamont (14.000 IE), Braine-le-Comte (11.000 IE) en Pecq-Pont Bleu (18.000 IE).
(*http://www.spge.be*).

Goedkeuring van de PASH

Op 10 november en 22 december 2005 werden de vijf PASH-projecten (Saneringsplannen per hydrografisch deelbekken) met betrekking tot de vijf deelbekkens van het Scheldedistrict (Schelde-Leie, Dender, Dijle-Gete, Haine en Zenne), voorbereid door de SPGE en ter openbare enquête voorgelegd, definitief door de Waalse regering goedgekeurd. Ze komen in de plaats van de vroegere Plans Communaux Généraux d'Egouttage (PCGE - Algemene gemeentelijke rioleringsplannen). Ze geven precies aan welk saneringssstelsel (collectief, individueel of voorlopig) geldt voor elk gebied waar volgens het gewestplan gebouwd mag worden, evenals de verplichtingen betreffende behandeling en afvoer van stedelijk afvalwater

Beveiliging van de waterwinning door acties op het terrein : oprichting van PROTECTIS S.A.

Sinds 2000 belast het Waalse Gewest de SPGE (Openbare Maatschappij voor Waterbeheer) met de uitvoering en financiering van de beveiliging van waterwingebieden tegen vervuilingsgevaar. Het komt er in de praktijk op neer dat alle drinkwaterproducenten een *"beveiligingscontract"* met de SPGE hebben getekend, dat de SPGE belast met de te nemen beschermingsmaatregelen. Het beveiligingsprogramma waterwinning van de SPGE voor de periode 2005-2009 heeft een budget van 74,5 miljoen € ter financiering van hydrogeologische studies bedoeld om de beveiligingsgebieden, zogenaamde *preventiegebieden*, af te bakenen, en van terreinacties voor efficiënte bescherming van de waterwinning

Preventiegebieden worden afgebakend door een Besluit van de Minister van Milieuzaken, met technische bijstand van het Bestuur Grondwater van de DGRNE. De 181 op 31/12/2005 ingediende projecten voor gebiedsafbakening hebben betrekking op 55% van de totale jaarlijkse waterwinning uit grondwater in Wallonië. De 86 officieel reeds afgebakende preventiegebieden betreffen reeds 24% van dat volume (*http://environnement.wallonie.be/zones_prevention*)

Om in de preventiegebieden werkzaamheden betreffende de aanpassing van risicohoudende activiteiten te kunnen uitvoeren, hebben de belangrijkste Waalse waterproducenten aan de SPGE voorgesteld een gemeenschappelijke firma op te richten. Deze firma, op 13 september 2005 opgericht als NV en dochtermaatschappij van de SPGE, kreeg de naam PROTECTIS S.A. Bij derden in preventiegebieden worden momenteel vooral acties ondernomen voor het op peil brengen van stookolietanks.

Riviercontracten

De bedoeling van een Riviercontract is alle stakeholders van eenzelfde vallei rond de tafel te krijgen om tot een consensus te komen over een actieprogramma gericht op het herstel van waterlopen, van hun oevers en van de watervoorraden van het stroomgebied. Aan vertegenwoordigers uit de politiek, de bestuurswereld, het onderwijs, de socio-economische wereld, het verenigingsleven, de wetenschap enz. wordt gevraagd hieraan mee te doen. Tot 2004 dankten riviercontracten hun bestaan aan ministeriële circulaires, later kregen ze, na het van kracht worden van de Waterwet (artikel D.32), een decretaal karakter. Momenteel zijn er 5 riviercontracten met name voor de Dijle, de Gete, de Zenne, de Dender en de Trouille in het Scheldestroomgebiedsdistrict. Ze vertegenwoordigen twee derde van het Waalse districtsgedeelte *(http://mrw.wallonie.be/dgrne/contrat_riviere/index.htm).*

Transparantie en harmonisatie van watertarieven en diensten aan de consumenten

Ingevolge het Decreet *'Watertarifering'* van 12 februari 2004 heeft de Waalse regering op 14 juli 2005 twee Besluiten goedgekeurd ((M.B. 26/08/2005) die voor meer transparantie en harmonisatie voor de consument moeten zorgen, zowel wat betreft de waterrekening als de omstandigheden waarin de drinkwaterleverancier zijn taak als openbare dienstverlener uitvoert

Het eerste Besluit gaat over het *uniforme rekeningstelsel voor de watersector* dat de consument de garantie geeft dat de drinkwaterleverancier een uniforme en gestandaardiseerde waterprijs vastlegt, met behulp van de *werkelijke kosten tot en met de distributie* (CVD) waarin de waterproductie- en -distributiekosten en de heffing voor de beveiliging van waterwinning verwerkt zijn. Zo zal de vanaf 1 januari 2007 aan de verbruiker berekende prijs per kubieke meter een duidelijk beeld geven van de werkelijke productie- en distributiekosten (CVD) en van de waterzuiveringskosten na gebruik, via *de werkelijke kosten inclusief. zuivering* (CVA)

Het tweede Besluit gaat over de *omstandigheden waarin de openbare drinkwatervoorziening plaatsvindt.* Voortaan worden modaliteiten zoals de verplichtingen van de leverancier om te zorgen voor een regelmatige drinkwatervoorziening (statische druk, minimaal debiet) en een uniforme waterrekening (hoeveelheid gebruikt water, tarievenopbouw, enz.), algemeen toegepast in het Waalse Gewest.

Voor meer informatie, kunt u naar de site Water van de DGRNE (http://environnement.wallonie.be – klik op Water) en de site « Etat de l'environnement wallon » van de DGRNE (http://mrw.wallonie.be/dgrne/eew – gaan; ook Engelstalige Informatie te vinden op http://mrw.wallonie.be/dgrne/eew/index.asp?lge=en)

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Op het gebied van waterzuivering stond 2005 in het teken van de vorderende bouwkundige werkzaamheden aan de waterzuiverings-installatie Brussel-Noord (1.100.000 IE). De zuiveringsinstallatie Brussel-Noord zal normaal begin 2007 in gebruik zijn. De collector op de linkeroever van het kanaal (7 km lang) die het afvalwater uit de bestaande collectoren moet opvangen en naar de zuiveringsinstallatie moet voeren is klaar. Daarnaast functioneerde de waterzuiveringsinstallatie Zuid (360.000 IE – opgestart in 2000) normaal.

In 2007 zullen deze installaties al het afvalwater van het grondgebied van het BHG (en van bepaalde aangrenzende gebieden van het Vlaamse Gewest) kunnen zuiveren, waarmee aan de vereisten van de Europese richtlijn Stedelijk afvalwater wordt voldaan.

Verder werden maatregelen genomen om lozingen van vuilvracht in het oppervlaktewater terug te dringen, en m.b.t. het monitoringmeetnet

- een specifiek reductieprogramma voor vervuilende stoffen die de laatste jaren de kwaliteitsdrempels hebben overschreden (o.a. PCB, tolueen, xyleen, PAK…).
- verdere monitoring van de algemene milieukwaliteit in de belangrijkste waterlopen (Zenne, Woluwe, kanaal), de viswateren, sommige vijvers, en daarnaast ontwikkeling van instrumenten voor waterpeilcontrole in bepaalde water-partijen en op een aantal kenmerkende punten van de Woluwerivier (opzetten limnimeternet met routinematige maandelijkse overzichten).
- dankzij een eerste overzicht van de biologische waterkwaliteit van bepaalde vijvers en rivier delen konden evaluatiemethoden eigen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest getest worden.

In 2005 werd tevens verder gewerkt aan de bouw van het Flageypleinstormbekken (33.000 m³) dat normaal in juni 2006 in gebruik wordt genomen en werden nieuwe mogelijkheden gezocht om overstromingen te bestrijden.

Hevige stormen hebben in juli en september 2005 met zware, zeer plaatselijke regenval (uiterst zeldzaam, zo wordt gezegd) voor aanzienlijke schade gezorgd in verschillende gemeenten.

De visievorming had betrekking op:

- een studie in verband met het stormbekken in Vorst (21.000 m³); in de 2de helft van 2006 wordt de overheidsopdracht toegewezen.
- de opmaak van een regenplan.

Tot slot werd ook gewerkt aan het herstel van de continuïteit van het hydrografische netwerk

Studies in verband met een globaal project van heraanleg van de Molenbeek-Pontbeekvallei, met name nieuwe toevoer voor moerasgebieden (Moeras van Ganshoren), restauratie van de hydraulische voorzieningen fase I van het Koning Boudewijnpark in Jette met inbegrip van de rotstuinen voor de fabrieken, herstel van de verbindingen tussen het Moeras van Jette en fase II van het Koning Boudewijnpark in Jette...

op bepaalde plaatsen : Heraanleg waterpartijen en landschapselementen

- Vijver van Bosvoorde in Watermaal-Bosvoorde, met name het plaatsen van nieuwe afvoerpunten,
- Vijver van het Ter Kamerenbos/ herstel van de oevers,
- Parmentiervijver bovenstrooms/aanleg natuurlijke zachtglooiende oevers,
- Vijvers Grand Mellaerts, Petit Mellaerts, Parmentier en Hertoginnendal
- Vervolg algemene studies ivm het herstel van het watersysteem ter plaatse en in verband met de recuperatie van zuiver water dat naar de Woluwecollector wordt gevoerd….

2. ACTIVITEITENVERSLAG

VLAAMS GEWEST

Integraal Waterbeleid en Europese Kaderrichtlijn Water (www.ciwvlaanderen.be)

UITVOERING VAN HET DECREET INTEGRAAL WATERBELEID

In uitvoering van het Decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003, waarin o.a. de KRW is omgezet, werd op 9 september 2005 het Besluit van de Vlaamse Regering over de geografische indeling van de watersystemen en de organisatie van het integraal waterbeleid, goedgekeurd dat voorziet in (a) de afbakening van de stroomgebieden, de bekkens en de deelbekkens en (b) de oprichting van de overlegstructuren op de drie niveaus, namelijk (i) de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) op het Vlaamse niveau, (ii) de bekkenbesturen, -secretariaten en -raden op bekkenniveau en (iii) de oprichting van de waterschappen op deelbekkenniveau.

Er is verder gewerkt aan de opmaak van de bekken- en deelbekkenbeheerplannen die uitvoering geven aan de Vlaamse waterbeleidsnota van 8 april 2005. Van 22november 2006 tot 22 mei 2007loopt hierover een openbaar onderzoek, samen met het openbaar onderzoek over de eerste twee stappen van de stroomgebiedbeheerplannen (tijdspad, werkprogramma en voornaamste waterbeheerkwesties).

In 2005 ging ook veel aandacht naar de voorbereiding van een uitvoeringsbesluit inzake de watertoets. Doel van de watertoets is in hoofdzaak het ontstaan van schadelijke effecten op het watersysteem te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken en als dat niet kan, deze te herstellen of te compenseren.

KADERRICHTLIJN WATER

De in 2004 opgemaakte analyses voor de karakterisering van de Vlaamse delen van de stroomgebieddistricten van de Schelde (artikel 5 KRW) werden samengevat en aan de Europese Commissie gerapporteerd. De gegevens in verband met de afbakening van de stroomgebieddistricten en de aanduiding van de bevoegde autoriteiten (artikel 3 KRW) werden elektronisch gerapporteerd via WISE (Water Information System for Europe).

RUIMTELIJKE ANALYSE ALS ONDERBOUWING VOOR VISIEVORMING BIJ BEKKENBEHEERPLANNEN

Om de ruimtelijke knelpunten te onderbouwen en te structureren werkte de Vlaamse overheid in samenspraak met waterbeheerders en sectoren - een ruimtelijke analyse uit. Deze omvat onder andere de opmaak van geschiktheidskaarten voor een aantal belangrijke watersysteemaspecten zoals waterberging, waterconservering en infiltratie. Deze kaarten brengen de langetermijnvisie van de waterbeheerder in beeld. Daarnaast zijn er ook een reeks geschiktheidskaarten voor de sectoren land- en tuinbouw, huisvestiging, industrie en natuur, bos en landschap. Deze kaarten geven weer waar voor de sector de mogelijkheden liggen in relatie tot het watersysteem.

De ruimtelijke analyse in haar totaliteit draagt in belangrijke mate bij tot de uiteindelijke visie op het watersysteem en het analyseren van mogelijke oplossingsscenario's voor knelpunten. Toegepast voor alle 11 bekkens in Vlaanderen maakt zij een belangrijk onderdeel uit van het voorontwerp bekken-beheerplan.

Rioolwaterzuiveringsinfrastructuur

Eind 2005 zijn er 208 rioolwaterzuiveringsinstallaties in werking in Vlaanderen. De totale ontwerpcapaciteit bedraagt ruim 4.8 miljoen IE60 . In het Scheldedistrict werden in de loop van 2005 de nieuwe installaties van Elsegem en Sint-Pieters-Leeuw in gebruik genomen. Daarnaast werden de renovaties afgerond van de installaties te Boechout, Duffel, Edegem, Hove, Jabbeke, Nijlen, Poperinge en Pulderbos, alsook de uitbreidingen van de installaties van Lede en Zoutleeuw.

In Vlaanderen werden 115 agglomeraties afgebakend groter dan 10.000 IE60 (IE=Inwonersequivalent met vuilvracht van 60g BZV/dag). Twee ervan (Brussel-Noord en Brussel-Zuid) wateren af naar de zuiveringsinstallaties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Eind 2005 zijn er 107 van de 113 door het Vlaams Gewest te bouwen installaties operationeel. Alle 107 stations beantwoorden aan de fosforverwijderingsnorm van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. In 2 stations (Brasschaat en Deurne) was de stikstofverwijdering onvoldoende. Aanpassingswerken in de loop van 2005 moeten er voor zorgen dat de norm in 2006 wordt gehaald.

De bouw van de 6 ontbrekende zuiveringsinstallaties te Bambrugge, Beveren, Beveren-Leie, Grimbergen, Merchtem en Tervuren is reeds gestart of is gepland. Uiterlijk eind 2006 worden de laatste dossiers aanbesteed.

Eind 2005 bedroeg de uitvoeringsgraad van de riolering 91.6 % en de aansluitingsgraad op RWZI's 79.2 %. Door verspreide bebouwing kunnen 2 à 5 % van de inwoners nooit worden aangesloten op de RWZI's of kleinschalige waterzuiveringsinstallaties en worden zij verplicht te beschikken over een individuele waterzuiveringsinstallatie.

Reductieprogramma gevaarlijke stoffen en bestrijdingsmiddelen

Het Vlaamse Reductieprogramma kadert de diverse elementen van het beleid gevaarlijke stoffen in het oppervlaktewater. Naast de ruime basislijst van ongeveer 170 stoffen of stofgroepen bevat het reductieprogramma concrete 'persistentie bioaccumulatie toxiciteit'-criteria om stoffen aan de lijst toe te voegen. In 2005 wordt werk gemaakt van de herziening van de basismilieukwaliteitsnormen voor het compartiment water dat in 2006 als een ontwerp van besluit aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.

Het ontwerp-toestand- en trendmeetnet voor de chemische toestand is uitgewerkt. Op elk van de 43 geselecteerde, strategische meetpunten komt er zesjaarlijks een brede screening van gevaarlijke stoffen, alsmede een jaarlijkse monitoring van de gevaarlijke stoffen die algemeen aanwezig zijn. Het operationeel meetnet zal verder uitgebouwd worden, o.m. via de bekkenbeheerplannen.

De meetresultaten worden ook gebruikt in het vergunningenbeleid voor de lozingen van bedrijfsafvalwater, onder meer voor het aanwijzen van de milieuvergunningen die prioritair aan de 4-jaarlijks herziening in het kader van Europese richtlijn 76/464/EG moeten worden onderworpen.

Om het effect van de beleidsmaatregelen inzake bestrijdingsmiddelen in te schatten wordt de evolutie van de jaarlijkse verspreidingsequivalent (SEQ-indicator), die de impact van bestrijdingsmiddelen op waterorganismen inschat, herberekend. Bijkomend studiewerk naar een uitgebreidere indicator die ook de impact in andere (milieu)compartimenten inschat – namelijk "Ontwikkeling van een multirisico-indicator voor gewasbeschermingsmiddelen ter evaluatie van het Vlaams pesticidenreductiebeleid" - werd afgerond in december 2005. Verder is er de jaarlijkse aanpassing van het meetprogramma pesticiden in oppervlaktewater op basis van de frequentie van voorkomen, de Europese rapporterings-verplichtingen en de RL 91/414/EG.

De BBT-studie Glastuinbouw, opgesteld door landbouw en leefmilieu werd in 2005 gepubliceerd. door de Vlaamse landbouwadministratie. De Code van Goede Landbouwpraktijk inzake gewasbestrijdings-middelen is in herziening.

Al sinds 2004 mogen openbare diensten in Vlaanderen bij Decreet in principe geen pesticiden meer gebruiken, tenzij ze dit in een afbouwplan grondig motiveren. Om de openbare diensten bij te staan in de afbouw van pesticiden zijn verschillende initiatieven opgestart onder de noemer 'Zonder is gezonder' (www.zonderisgezonder.be). In 2005 is zo het steunpunt van start gegaan en in mei 2005 konden gemeentelijke diensten terecht op een zestal opendeurdagen verspreid over Vlaanderen. Uit een onderzoek naar de tot op heden geboekte milieuwinst en de financiële impact van het decreet, blijkt dat de impact op de mens en milieu is gehalveerd op 2 jaar tijd. De gemeenten hebben ook al belangrijke investeringskosten gemaakt wat bewijst dat een onomkeerbare stap gezet is naar een pesticidenvrij beheer van het openbaar domein. Ook stelt de Vlaamse overheid jaarlijks een lijst op met gedoogde producten voor het volgende jaar.

Ecologisch herstel

In Vlaanderen zijn de meeste vismigratieknelpunten geïnventariseerd (www.vismigratie.be). Voor de Grote Nete, één van de prioritaire waterlopen in Vlaanderen, met in totaal 10 knelpunten zijn ondertussen 2 ervan aangepakt. Oplossingen voor de andere knelpunten worden voorbereid. Een eerste vistrap - in Meerhout ter hoogte van de molenstuw - werd in 2005 in gebruik genomen. Studie op kopvoorns – een soort die voor de voortplanting migraties onderneemt naar stroomopwaarts gelegen stromende beekdelen waarna ze terugkeren - vóór en na de aanleg hebben aangetoond dat daarmee een absolute barrière is opgeheven en de vissen veelvuldig van de vistrap gebruik maken om te migreren.

Bescherming tegen hoogwater

In 2005 werden een aantal belangrijke beslissingen genomen voor de bescherming van het getijgebied van de Schelde tegen overstromingen door storm op zee. Een aantal gebieden werden door de Vlaamse Regering aangeduid om ingericht te worden als gecontroleerde overstromingsgebieden. (www.sigmaplan.be)

Er wordt op verschillende vlakken gewerkt aan voorspellings- en waarschuwingssystemen voor de overstromingen. Enerzijds is er het Hydrologisch Informatiecentrum (HIC), waar voorspellingen gemaakt worden voor de bevaarbare waterlopen. Dit centrum heeft numerieke modellen van alle bevaarbare waterlopen in het Scheldestroomgebiedsistrict, waarmee voorspellingen van wasafvoeren en stormvloeden gemaakt worden. Deze voorspellingen worden verwerkt in hoogwaterberichten. (www.lin.vlaanderen.be/awz/waterstanden/hydra/). Dit centrum verspreidt ook laagwaterberichten in periodes van lage afvoer. Daarnaast wordt er voor elk van de 11 hydrografische bekkens in Vlaanderen gewerkt aan een systeem, genaamd 'Operationeel Bekken Model'. Het doel is burgers en hulpdiensten beter beschermen tegen zowel de overstromingen die zich voordoen langsheen het netwerk van de belangrijkste (meestal onbevaarbare) waterlopen op bekkenniveau als tegen de lokale overstromingen als gevolg van zomers onweer. Het systeem wordt gekenmerkt door de gedetailleerde schaal (tot op wijkniveau), de korte responstijden (1 tot enkele uren) en de sterke integratie met op het terrein aanwezige waterbeheersingsinfrastructuur. In het Demerbekken draait het OBM-Demer al sinds eind 2003 succesvol. De ingebruikneming van het tweede OBM, namelijk. voor de Dender, is voorzien voor 2006. Daarna volgen de andere bekkens één voor één. Overkoepelend boven deze bekkenmodellen zal tegen eind 2006 de "OBM-Centrale" operationeel worden. (www.overstromingsvoorspeller.be).

In 2005 werd de laatste hand gelegd aan een project ter bescherming van Leuven tegen overstromingen. Dit was nodig: de Dijle, die bij hevige neerslag regelmatig buiten de oevers treedt, stroomt dwars door het historische centrum van Leuven. Dit hele waterbeheerproject strekt zich ten zuidwesten van Leuven uit over een zone van ongeveer 1200 ha. In de eerste plaats werd het natuurlijke overstromingssysteem hersteld ter hoogte van het natuurreservaat Doode Bemde, goed voor een berging van 1,2 miljoen m³ water. Verder stroomafwaarts in Egenhoven werd eind 2005 een gecontroleerd wachtbekken operationeel. In totaal kan nu ± 2 miljoen m³ Dijlewater stroomopwaarts van Leuven gestockeerd worden.

Monitoring

GRONDWATER

Om een beter beeld te krijgen van de grondwaterkwaliteit in Vlaanderen werd het freatische meetnet (dov.vlaanderen.be) in 2005 verder uitgebouwd In het Schelde-SGD liggen zo'n 1800 meetputten. Per meetput wordt op verschillende niveaus gemeten (multi-level-putten). Zodat er in het totaal zo'n 4150 meetpunten zijn. In 2004 en 2005 zijn volgende parameters gemeten: alle hoofdionen (o.a. nitraat), de fysico-chemische parameters, 11 pesticiden (300 filters) en 4 zware metalen cadmium, zink, nikkel en arseen (Kempen)

OPPERVLAKTEWATER

In de periode mei tot september 2005 werd op 440 oppervlakte- en 42 regenwatermonsters een aanvullende gaschromatografie-massaspectrometriescreening uitgevoerd naar onbekende organische microverontreinigingen in het algemeen en bestrijdingsmiddelen in het bijzonder. Daarenboven zijn er in het kader van het routinematig waterbodemmeetnet in de periode 2005-06 in meer dan 100 sedimentmonsters de organotinverbindingen geanalyseerd De resultaten zijn gepubliceerd in het VMM Jaarrapport Water- en Waterbodemkwaliteit 2005 (www.vmm.be).

2. ACTIVITEITENVERSLAG

NEDERLAND

LOPENDE ONTWIKKELINGEN RIJKSWATEREN

Integrale visie deltawateren `De Delta in Zicht'

Begin 2003 is door het bevoegd gezag de visie 'De Delta in Zicht' vastgesteld. Dit is een mijlpaal op het traject naar realisering van een duurzaam veilige, gezonde en economisch vitale delta. Samenvattend komt de visie neer op het volgende: om de huidige en verwachte problemen (o.a. waterkwaliteit, hoge rivierafvoeren, zeespiegelrijzing) duurzaam het hoofd te kunnen bieden en kansen te kunnen benutten (o.a. scheepvaart, waterrecreatie) zullen we de oplossingen moeten zoeken in het herstellen van de estuariene dynamiek behorende bij de natuurlijke overgang tussen rivieren en zee. In de Nota Ruimte (2005) is het gedachtengoed van deze visie overgenomen. De drie betrokken provincies worden gevraagd de beleidskeuzen uit de Nota Ruimte over te nemen en uit te werken in een integraal ontwikkelingsprogramma voor de Zuidwestelijke Delta. Leidraad daarbij is dat de ontwikkeling van menselijke activiteiten samengaat met het versterken van waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. De nationale opgaven voor de zuid-westelijke Delta zijn o.a.: ecologisch herstel van de door de Deltawerken sterk beïnvloede kustwateren, behoud van de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen en van de natuurlijkheid van het Schelde-estuarium en borging van de veiligheid tegen overstromingen in het gebied op de lange termijn. In oktober 2005 is een werkconferentie gehouden met vertegenwoordigers van maatschappelijke groeperingen om zicht te krijgen op de mogelijk te vormen coalities tussen partijen ter uitvoering van projecten voortvloeiend uit de visie.

Planstudie Volkerak-Zoommeer

Ter verbetering van de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer is een planstudie/m.e.r.-procedure gestart, Hierin worden voor de middellange termijn (2015) oplossingen onderzocht voor de overlast door blauwalgen als gevolg van overmatige belasting met nutriënten op het meer. De startnotitie voor de m.e.r.-procedure is begin 2005 afgerond en de planstudie is gestart. De huidige situatie is in beeld gebracht, waarbij vooral is gekeken naar de oorzaak van de blauwalgenoverlast en de gevolgen daarvan voor de gebruiksfuncties van het meer. Er worden twee alternatieven onderzocht die een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van het probleem: a) doorspoelen met zoet water afkomstig van de grote rivieren, om zo de verblijftijd van het water in het meer drastisch te verkorten; b) verzilten en doorspoelen met water uit de Oosterschelde. Voor deze twee alternatieven zijn verschillende varianten bedacht, die op hun effectiviteit worden onderzocht. In 2006 worden de meest kansrijke varianten nader onderzocht en op hun effecten voor het milieu, kosten en baten getoetst. Eind 2006 wordt de planstudie afgerond.

Veerse meer

In 2004 is de verbinding tussen de Oosterschelde en het Veerse Meer hersteld door de ingebruikname van een doorlaatmiddel waardoor wateruitwisseling tussen beide wateren weer mogelijk werd. De verbetering van de waterkwaliteit is duidelijk merkbaar. In 2005 is gestart met de procedure voor het nemen van een nieuw waterpeilbesluit ter versterking van de ecologische situatie. In de vorm van een MER-studie worden de vóór- en nadelen van een viertal varianten uitgewerkt. Hierbij worden ook de gebruikers van het meer betrokken tijdens openbare informatieavonden. Volgens de huidige planning zal het peilbesluit medio 2007 genomen worden. Het tijdstip van het definitieve besluit zal mede bepaald worden door reacties van de gebruikers van het meer.

BIJDRAGE BEPERKING EMISSIES UIT DE LANDBOUW

De stichting Mineralen en Middelen Meester

De stichting Mineralen en Middelen Meester is een samenwerkingsverband tussen de Zeeuwse Waterschappen, de agrarische belangenpartijen ZAJK en ZLTO, de Zeeuwse Milieufederatie en de Provincie Zeeland dat opgericht is in 1999. De stichting voert projecten uit voor boeren, met als doel de milieubelasting vanuit de landbouw op met name het oppervlaktewater te verminderen. In 2005 zijn onderstaande drie projecten/acties afgerond:

1- Telen met toekomst ook in Zeeland.

Dit was een tweejarig project waarin wordt geprobeerd om zogenaamde 'best practises' te implementeren en te communiceren in de praktijk. In Zeeland waren drie groepen actief, namelijk een fruitteeltgroep en twee akkerbouwgroepen (een op Schouwen-Duiveland en een in Zeeuws-Vlaanderen). Deze groepen kwamen met regelmaat bijeen. Daarnaast zijn er vanuit het project bijeenkomsten georganiseerd met boeren en partijen waar boeren veel mee te maken hebben, zoals adviseurs, bestrijdingsmiddelenhandel en loonwerkers. Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar water en de effecten op de ecologie stonden daarbij centraal.

2- Met minder mineralen meer mans

Dit was een driejarig project waarin boeren via een cursusachtige opzet aan de slag gaan met precisiebemesting. Doel is het gebruik van mest te minimaliseren en tegelijkertijd het bodemleven te stimuleren, zodanig dat ruimschoots voldaan wordt aan de normen van het Nederlandse mestbeleid.

3- Functionele agrobiodiversiteit ook in Zeeland

Dit was een tweejarig project. Binnen het project probeerden 3 groepen boeren in verschillende delen van Zeeland spuitrondes tegen plagen achterwege te laten door van nature aanwezige vijanden hun werk te laten doen. De groepen hebben in 2004 en 2005 opvallende en aansprekende resultaten gehaald. Spuitrondes zijn achterwege gelaten en doseringen zijn sterk verminderd.

Aansluitend op dit project is een tweede project gestart onder de titel 'Werken aan weerbaarheid'. Binnen dit nieuwe project zullen de resultaten uit het oude project samen met nieuwe resultaten breed gecommuniceerd worden naar de sector.

3.1. Rekeningen 2005

COMPTES DE RESULTATS-REKENINGEN 2005			
RECETTES_ONTVANGSTEN		DEPENSES_UITGAVEN	
	COMPTES REKENINGEN 2005		COMPTES REKENINGEN 2005
20. REPORT ANNÉE N-1-OVERDRACHT JAAR N-1	0,00	01. RESSOURCES HUMAINES-HUMAN RESSOURCES	182 684,90
21. CONTRIBUTIONS-BIJDRAGEN	355 456,79	02. INDEMNITÉS-TOELAGEN	29 610,00
22. REMBOURSEMENTS-TERUGBETALING	0,00	03. INTERPRÉTARIAT-TOLKING/VERTALING	41 399,11
23. PRODUITS FINANCIERS-OPBRENGSTEN	1 858,77	04. BUREAUX-KANTOREN	50 721,32
24. dotations 2005 solde du ou à devoir - dotatie 2005 saldo nog verschuldigd of nog te ontvangen	0,00	05. FONCTIONNEMENT-WERKINGSKOSTEN	40 773,96
		06. DIVERS-DIVERSEN	9 140,06
		07. INTERNET	3 596,04
		08. FRAIS FINANCIERS-FINANCIËLE KOSTEN	7,26
		09. SOLDE-SALDO	- 617,09
TOTAL-TOTAAL 1	357 315,56	TOTAL-TOTAAL 1	357 315,56

INVESTISSEMENTS-INVESTERINGEN 2005			
RECETTES_ONTVANGSTEN		DEPENSES_UITGAVEN	
	COMPTES REKENINGEN 2005		COMPTES REKENINGEN 2005
39. Report-Overdracht	0,00		
31. Contributions-Bijdragen		**30. Equipement Secrétariat-materieel Secretariaat Renouvellement-vernieuwing**	
31.1 France-Frankrijk	5 010,39	30.1 Software	3 824,66
31.2 Région wallonne-Waals Gewest	1 625,00	30.2 Hardware	4 052,51
31.3 Région Flamande-Vlaams Gewest 31.4 Région Bruxelles-Capitale-Brussel Hoofdstedelijk Gewest	6 466,15	30.3 Internet	1 899,70
31.5 Pays-Bas-Nederland	1 557,29	30.4 divers	6 317,73
31.6 Belgique_België	1 584,38		
TOTAL-TOTAAL 2	16 243,21	TOTAL-TOTAAL 2	16 243,21

CONCLUSIES EN VOORUITZICHTEN

In 2005 kwam de uitvoering van de Kaderrichtlijn in een nieuwe fase: het uitwerken van een nieuwe werkorganisatie met de bedoeling tegen 2009 een beheerplan op te maken voor het Scheldedistrict.

Kenmerkend voor deze fase is enerzijds **het opstarten van de publieke raadpleging** op regionaal of nationaal niveau met als thema de belangrijke waterbeheerkwesties in het Scheldedistrict. Anderzijds **werd een heel aantal juridische en/of technische tools uitgewerkt** zoals het richtinggevend plan met Franse gegevens over water, de Waalse waterwet, de goedkeuring van 5 waterzuiveringsplannen 'Pash' voor de Waalse deelbekkens van de Schelde, het besluit van de Vlaamse Regering in verband met de geografische opdeling van de watersystemen en het organiseren van het integraal waterbeheer (vooral in handen van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, enz.).

Deze tools worden vergezeld van **op schaal van bekkens afgestemde beheerplannen** zoals het SAGE-initiatief voor het Franse gedeelte, de riviercontracten in het Waalse Gewest, de continuïteit in Brussel van het hydrografisch beleid, de bekkenbeheerplannen (AWP's) van de bekkencomités in het Vlaamse Gewest of de Integrale langetermijnvisie in verband met het water in de delta. Hiermee worden regio's en gebruiksvormen geanalyseerd zodat op basis daarvan een visie kan uitgewerkt worden op de beheerplannen van de stroomgebieden. Een merkwaardige vaststelling daarbij is dat een aantal initiatieven de ontplooiing van menselijke activiteiten linken of combineren met waarden zoals natuur, landschap en cultureel erfgoed.

Toch moeten er nog betrouwbare en voor iedereen verstaanbare indicatoren worden uitgewerkt waarmee de inspanningen op districtsschaal kunnen gevolgd en beoordeeld worden.

Verder werd ook **de bescherming van de innamepunten verbeterd**, met name aan de hand van hydrogeologische studies, bestudering van nitraatvervuiling, de aankoop van gronden, weldoordacht gebruik van onkruidverdelgers en verschillende acties die bijdragen tot de bescherming van het grondwater en dus ook van de drinkwatervoorziening.

In 2005 is er weinig regen gevallen en lagen de gemiddelde temperaturen hoger dan gewoonlijk, wat aanleiding gaf tot meer algengroei. Algemeen gesproken **is de kwaliteit van het Scheldewater verbeterd,** vooral als we kijken naar de pesticidenconcentraties. Toch is er nog geen sprake van duurzame verbetering. De verbetering heeft wellicht **te maken met de aanhoudende inspanningen** gericht op de bouw van nieuwe zuiveringsinstallaties (meer dan 200.000 IE voor het ganse district) en op renovatie van de bestaande installaties zodat deze ook fosfaat en nitraat kunnen gaan behandelen. In 2005 is zoals verwacht het zuiveringsstation van het Franse Grimonpont opgestart, terwijl dat van Brussel-Noord operationeel zou moeten worden in 2007.

Alhoewel er over het algemeen niet veel regen is gevallen en er voor de eerste keer zelfs een interdepartementeel kaderbesluit voor droogtebeheer in Frankrijk werd ondertekend, hebben in juli/augustus 2005 een aantal gewelddadige stormen (in de buurt van Doornik en Duinkerken…) voor aanzienlijke schade gezorgd. Er werden heel wat initiatieven opgestart om de effecten van overstromingen te voorkomen (goedkeuring nieuwe preventieplannen, het nieuwe regenplan in het Waalse en het Brusselse Gewest, hoogwater uitbreidingszones in Wallonië en in Vlaanderen, bescherming van het intergetijdengebied van de Schelde tegen overstromingen als gevolg van storm op zee. **De gevolgen van de klimaatwijzigingen zijn nog niet erg meetbaar, maar het is wel belangrijk ze mee te nemen bij toekomstige werkzaamheden.**

CONTACTGEGEVENS

Internationale Scheldecommissie
Commission Internationale de l'Escaut
ISC-CIE

Italiëlei 124
B-2000 Antwerpen
België

Tel. :+32 3 206 06 80
Fax:+32 3 206 06 81
Mail : Sec@isc-cie.com
Web site : www.isc-cie.com